

**TMMOB
Şehir Plancıları Odası**

Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın
Üç ayda bir yayınlanır
Oda birimlerine ve üyelere ücretsiz gönderilir.
Sayı: 47
Şubat 2010

**TMMOB Şehir Plancıları Odası Adına Sahibi ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**
H. Tarık Şengül

Dergi Sekreteri
Gökhan Bilgihan

Yayın Kurulu
Duygu Açar
Gürkan Akgün
Belma Babacan
Gökhan Bilgihan
Olgu Çalışkan
Sevilay Çetinkaya
Tolga Çilingir
Gökhan Erkan
Melih Ersoy
Melike Gül
Çağatay Keskinok
Nihan Özdemir Sönmez
Gül Tuçaltan
Ü. Nevzat Uğurel
Çiğdem Varol
Ceren Gamze Yaşar
Cenap Yoloğlu
Samet Zeydan
Fikret Zorlu

Sayı Editörü
Yrd. Doç. Dr. Tolga Ünlü

Yayın İdare Merkezi
Hatay Sokak No. 24/17
Kocatepe/ANKARA
Tel: 0312 417 87 70
Faks: 0312 417 90 55
e-posta: spo@spo.org.tr
www.spo.org.tr

Baskıya Hazırlık
PLAİR LTD. ŞTİ. – Şerife Eren
Tel: 0312 432 01 83-93 Faks: 432 55 22

Kapak Fotoğrafi
Tolga Ünlü

Baskı
Kardelen Ofset Matbaacılık Tanıtım Hizmetleri
San. Tic. Ltd. Şti.
İncesu Cad. 96'lar Apt. No: 6/Y
Tel: 0312 432 13 78-432 23 78 Faks: 0312 435 37 90

Basım Tarihi-Saati: 26.02.2010-09:00
3.000 Adet Basılmıştır

Sunuş...

Mersin'in içinde bulunduğu coğrafyada, antik dönemde her ne kadar çeşitli büyüklüklerde kentler ortaya çıkmışsa da bu kentler Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi tarihsel bir süreklilik gösterememiştir ve günümüzde anılan adıyla Çukurova, antik dönemdeki adıyla Kilikya bölgesi içinde yerleşim sisteminde değişiklikler gerçekleşmiştir.

Mersin kentinin bölge içindeki gereksinimler doğrultusunda on dokuzuncu yüzyılın başında ortaya çıkması ve gelişmeye başlamasıyla birlikte kent yaklaşık iki yüzyıllık süreçte bölge içinde önemli bir konuma gelmiştir. 1800'lü yılların başında birkaç barakadan oluşan yerleşim günümüzde 800.000 kişilik bir nüfusa sahip bir büyükşehir halini almıştır.

Kentin iki yüzyıllık gelişme biçimi, fiziksel olduğu kadar sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel sorunları da beraberinde getirmiştir. Ekonomik gelişmenin fiziksel ve demografik gelişmenin gerisinde kalması sonucu Mersin, işsizlik sorununun en yoğun yaşandığı kentlerden ve bölgelerden biri haline gelmiştir. Hızlı nüfus artışı sonucunda kentte sosyal bütünleşme sorunları kendini göstermiştir. Bir yandan çevreyle barışık olmayan sanayi yatırımları, diğer yandan evsel atıkların denetim altına alınamaması çevresel değerlerin hızla yıpranmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, kent ve bölge düzeyindeki hızlı gelişme ve düzensiz kentleşme tarihsel ve kültürel varlıkların gelişme baskısı altında kalmasına, kültürel mirasın sağlıklı bir şekilde korunamamasına neden olmaktadır.

Sosyal, ekonomik ve kültürel yönden önemli potansiyelleri olan ve bölgesi içinde önemli ve etken kentlerden olan Mersin, potansiyellerini değerlendirmekte ve yönetmekte yetersiz kalmakta, kimliksizleşme sürecine karşı duramamaktadır. Son yıllarda, bu potansiyellerin değerlendirilmesine yönelik, önemli girişimlerde bulunulmuştur ve kentte birlikte üretme kültürünün oluşmasında ciddi edininimler sağlanmıştır.

Planlama Dergisi'nde bir "Mersin Sayısı" hazırlama düşüncesi bu birlikte üretme kültürünün bir parçası olarak ortaya çıkmış ve bu kapsamda "Mersin Sayısı", Mersin'e yönelik üretilmiş bilginin paylaşılması için bir platform olarak tasarlanmıştır. Mersin Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün kurulması ve tutarlı bir eğitim planlaması ile nitelikli bir kadro oluşturması, kente yönelik bilginin üretilmesinde bir dönüm noktası olmuştur. Bununla birlikte kent tarihi, sözlü tarih ve kentsel proje geliştirme alanlarında çalışmalarını kısıtlı olanaklarıyla ve büyük bir özveriyle sürdüren Mersin Üniversitesi Akdeniz Kent Araştırmaları Merkezi de bu paylaşımda yerini almıştır.

Bu sayının şekillenmesinde gösterdikleri katkıdan dolayı Mersin Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ve Akdeniz Kent Araştırmaları Merkezi'nin akademik kadrosunda yer alan tüm araştırmacılara öncelikle teşekkür etmek gerekir. Bununla birlikte, "Mersin Sayısı"nda farklı disiplinlerden ve akademik ortamın dışından da katkılar sağlayan kişilere de ayrıca bir teşekkür borcumuz bulunuyor.

"Mersin Sayısı" dört bölüm olarak tasarlandı. İlk bölümde Mersin'in, içinde bulunduğu bağlamda göstermiş olduğu gelişme ve sunduğu kendine özgü özellikler üzerinde durulmaktadır. Tülin Selvi Ünlü'nün yoğun çalışması Mersin kentinin, on dokuzuncu yüzyıl başında kurulduğu dönemden yirminci yüzyılın başına kadar yaklaşık bir yüzyıllık süreçte göstermiş olduğu mekansal gelişmeyi gözler önüne sermektedir ve günümüze kadar gizli kalan, Mersin kenti-

nin kendine özgü özelliklerini edinmeye başladığı dönemi açığa çıkarıyor. Tolga Ünlü'nün çalışması, bunun devamı olarak Mersin'in planlama sürecine eğiliyor ve kentsel mekanın üretilmesi ve biçimlendirilmesi süreçlerinde imar planlarının etkinliğini de sorguluyor. Yasemin Sarıkaya Levent ise antik dönemde bölge içinde önemli bir liman kenti olan, ancak Mersin'in özellikle 1980'li yıllarla birlikte göstermiş olduğu hızlı gelişme sonucu yapılaşma baskısı altında kalan ve arkeolojik sit alanı bütünlüğünü korumaya çalışan Soli-Pompeiopolis Antik Kenti'nde karşılaşılan sorunlar üzerinde duruyor ve çözüm önerileri geliştiriyor. Tolga Levent ise Mersin kentinde, kurulduğu dönemden itibaren her zaman önemli bir hizmet etkinliği olan lojistik sektörünün gelişmesini çalışmasında değerlendiriyor ve kent içinde mekansal gelişmesi üzerine görgül değerlendirmelerini bizlerle paylaşıyor. Diğer yandan Ulaş Bayraktar, farklı bir disiplinden, kamu yönetimi alanından sayıya katkı sağlayarak 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile yeniden şekillenmeye aday olan yerel siyasette il özel idarelerinin bir aktör olarak etkinliğini tartışmaya açıyor.

Sayının ikinci bölümü Mersin'de gerçekleştirilmiş olan planlama deneyimlerinin paylaşımını kapsamaktadır. Tamer Gök, son dönemde Mersin'de ortaya konmuş, Türkiye için şimdilik tek örnek olan ve kentin ve bölgenin orta ve uzun vadeli geleceğine yönelik sektörel stratejilerinin belirlendiği RIS-Mersin Projesi (Regional Innovation Strategies/Bölgesel Yenilikçi Stratejiler) üzerinde duruyor. Burak Beyhan, Mersin İl Gelişim Planı'nı, yine ülkedeki ilk örnek olarak ele alırken, Fikret Zorlu, Mersin Kentsel ulaşım Planı'nı incelediği çalışmasında 2000'li yılların başında hazırlanan, ancak uygulamasının gerçekleştirilemediği ve kent içi ulaşımında gereksinimi giderek artan hafif raylı sistemin gerekliliği üzerinde duruyor. Remzi Sönmez, 1/25000 ölçekli Mersin Kent Bütünü Nazım İmar Planı'nın yüklenicisi olarak bu planın öngörülerini ve Mersin'in orta vadeli geleceğine etkisini tartışıyor. Tolga Ünlü, Tarsus Tarihi Kent Merkezi'nin ekonomik ve fiziksel olarak giderek çöküntüleşmesi sorunundan yola çıkarak tarihi bir dokuda kentsel dönüşümün nasıl gerçekleştirilebileceği üzerine hazırlanmış olan projeyi ve bu projede ortaya konan modeli bizlerle paylaşıyor. Berna Güllü ise Mersin Yenışehir Belediyesi'nde Eğriçam Mahallesi üzerine gerçekleştirmeyi amaçladıkları, kentsel

mekanda niteliğin artırılmasını hedefledikleri projeyi anlatıyor.

Sayının üçüncü bölümü değerlendirme bölümü olarak nitelendirilmektedir. Bu bölümde, öncelikle Şehir Plancıları Odası Mersin Temsilciliği'nin kentin geleceğine etki edecek olan 1/100000 ölçekli Mersin Karaman Çevre Düzeni Planı, 1/25000 ölçekli Mersin Kent Bütünü Planı ve Mersin İmar Yönetmeliği hakkındaki görüşleri planlama camiasıyla paylaşıyor. Diğer yandan, Tamer Gök, Tolga Levent ve Tülin Selvi Ünlü, temel amacı kentsel araştırmalar yapmak, kentsel projeler üretmek ve bir kent arşivi oluşturmak olarak tanımlanan ve çalışmalarıyla özellikle kent tarihi, sözlü tarih ve kentsel proje üretme alanlarında yoğunlaşan ve giderek bölge içinde bir etkinlik merkezi olmaya başlayan Mersin Üniversitesi Kent Araştırmaları Merkezi'nin çalışmalarını bizlerle paylaşıyorlar. Bu bölümde ayrıca, Baykan Günay, Tülin Selvi Ünlü ve Tolga Ünlü tarafından hazırlanan ve Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Mersin Kitapları Dizisi'nin ilk kitabı olarak basılan "İstasyon'dan Fener'e Mersin" adındaki kitap hakkında, Tamer Gök ise bu kitaptan yola çıkarak küratörlüğünü Tülin Selvi Ünlü ve Tolga Ünlü'nün üstlendiği "Akdeniz'de Bir Liman Kenti: Mersin" başlıklı kent tarihi sergisi hakkındaki izlenimlerini ve değerlendirmelerini bizlerle paylaşıyor.

Sayının son bölümünde ise Planlama dergisinin her sayısında düzenli olarak yer alan kitap ve tez tanıtımları yer almaktadır. Bu bölüm, Mersin hakkındaki çalışmalarından dolayı Mersin ile ilgili kitap ve tezlere daha yakın olan Tülin Selvi Ünlü'nün yoğun emek ve çabaları ile ortaya çıkmıştır. Tezler ve kitaplar salt şehir planlama alanından değil, farklı alanlardan da seçilmiştir.

Planlama dergisi "Mersin Sayısı"nda, Anadolu'daki diğer kentlerle karşılaştırıldığında oldukça genç bir yaşta olan, ancak kısa zamanda çok önemli gelişmeler göstermiş olan Mersin kentine yönelik gerçekleştirilen çalışmaları tüm planlama camiası ile paylaşmayı amaçladık. Kuşkusuz, Mersin ile ilgili bu sayıda yer veremediğimiz daha pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların da Planlama dergisinin gelecek sayılarında yer alması dileğiyle....

*Sayı Editörü
Tolga Ünlü*

PLANLAMA
2009/3-4